

ACC. N:R M. 15060: 1-2.

Landskap: Blekinge Upptecknare: Eric B. Karlsson, Tving
Härad: Medelstads Berättare: " " " "
Socken: Tving Berättarens yrke: lantbr.
Uppteckningsår: 1960 Född år 1880 i Tving

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kystan och härvor. s. 1-2.

LuF 115

Skriv endast på denna sida.

Frågelista L. U. F 115 ACC. N:R M. 15060: /
Nystan och härver

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Nystan av spunnit garn gjordes, i fall det skulle brukas för strump-
stickning snarast, eller inom en snar framtid.

För förvaring eller vävning skulle det vindas av rullen i pasner
5 pasner blev en härva, 2 härver ett garn, hur mycket detta garn skul-
le väga i äldre tider vet jag ej, numera väger det 5 hg. ty då räknade
människor med led och merker. Nystning kunde ske direkt ifrån rullen
då den frikeplades från draglinan, i annat fall sattes den i vindan
i vars nedre del en järnten var instucken, man började nysta på en li-
ten papperstuss. Jag kan ej ange några mått eller vikt å en rulle garn
men jag förmodar att spinnerskan visste precis hur mycket hon hade på
en rulle. I en pasna var 10 - 12 trådar med en längd av cirka 14 m..

Då 12 reådar vindats knöts en garnstump om på en sida av garnet, så
åter vindades 12 trådar vilka knöts till den andra e. s. v. tills det
blev 5 pasner, detta var då en härva garn.

Att garnet delades upp på detta sätt var av bekvämlighetskäl och
så var det lättare att dela upp vid användning samt lättare att lagra.

Så långt jag minnas har vindan å Eder teckning Nr. 5 samt många
andra konstruktioner använts.

Luf 115

1971-60

Den vinda, som fanns i mitt hem allt igenom alla åren, var gjord
av en svarvare och bestod av en trekantig plankbit 40 x 20 cm, såsom
fot, under den var iberrade 3 ben 10 cm, långa, i fotens mitt var isatt
en svarvad pelare 70 cm, från foten, å denna pelarex 20 cm, från top-
pen var inberrad en vinkeltapp passande till vindans nav med sprint
utanför, denna tapp var vänd mot den smala hörnan av fotplattan, på
andra sidan pelaren var iberrade öglor en nere och en uppe i dessa ög-
lor kunde nedsättas en likaledes svarvad kapp vars övre ända passade
vindans nav, I fotplattans länghör satt 20 cm, mindre pelare, genom
dessa och mittpelaren gick en ståltråd så att rullen från spinnrecket
kunde sättas om så behöfdes en var sida om mittpelaren.

Själva vindan hade nav och 5 ekrar, i varje ekar var tre hål
i vilka en svarvad pinne med huvud kunde sättas beroende på garnet
vidd, på en av ekarne var iberrad ett handtag i och för kringvridning,
här kunde vindans plaseras på topp för nystning och på sidan då det
skulle bli pasmer härver och garn, det gick fort att vinde upp en
rulle. Diametern på garnet varierade beroende på grovleken ifrån
35 - 40 cm.

